

VALSTYBINĖS DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOS SPRENDIMŲ APŽVALGA

6.1. DĖL ASMENS DUOMENŲ SAŲOKOS

BDAR preambulės 26 punkte paaiškinta, kad duomenų apsaugos principai turėtų būti taikomi **bet kokiai informacijai apie fizinį asmenį, kurio asmens tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta**. Asmens duomenys, kuriems suteikti pseudonimai ir kurie galėtų būti priskirti fiziniam asmeniui pasinaudojus papildoma informacija, turėtų būti laikomi informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė gali būti nustatyta.

Sprendžiant, **ar galima nustatyti fizinio asmens tapatybę**, reikėtų atsižvelgti į visas priemones, pavyzdžiui, išskyrimą, kurias asmens tapatybei tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti, pagrįstai tikėtina, galėtų naudoti duomenų valdytojas ar kitas asmuo. Įsitikinant, ar tam tikros priemonės, pagrįstai tikėtina, galėtų būti naudojamos siekiant nustatyti fizinio asmens tapatybę, reikėtų atsižvelgti į visus objektyvius veiksnius, pavyzdžiui, sąnaudas ir laiko trukmę, kurių prireiktų tapatybei nustatyti, turint omenyje duomenų tvarkymo metu turimas technologijas bei technologinę plėtrą.

Todėl duomenų apsaugos principai neturėtų būti taikomi anonimiškai informacijai, t. y. informacijai, kuri nėra susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta, arba asmens duomenims, kurių anonimiškumas užtikrintas taip, kad duomenų subjekto tapatybė negali arba nebegali būti nustatyta.

SPRENDIMAS DĖL INSTITUCIJOS SKELBIAMO NUASMENINTO SPRENDIMO

Skunde nurodoma, kad Institucija savo internetiniame tinklalapyje **viešina priimtą nuasmenintą sprendimą**, išnagrinėjus pareiškėjo Institucijai teiktą skundą, **iš kurio galima lengvai identifikuoti pareiškėją.**

Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad minėto sprendimo viešinimas atitinka BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punktą (teisinė prievolė), tačiau toliau vertino, ar viešinant šį sprendimą (dėl pareiškėjo identifikavimo) nebuvo pažeisti asmens duomenų tvarkymo principai, įtvirtinti BDAR 5 straipsnio 1 dalyje.

Pažymėtina, kad sprendime buvo nurodoma pareiškėjo narystė vienoje iš sąjungų, nurodant konkretų skyrių, pateikti duomenys, jog informacija apie jį buvo skelbiama to skyriaus interneto svetainėje ir vėliau iš jos buvo pašalinta, taip pat nurodomas pareiškėjo išsilavinimas, karinis laipsnis bei kandidatavimas užimti t. t. pareigas. **Šie pateikti duomenys susiaurina imtį fizinių asmenų, dėl kurių buvo priimtas Inspekcijos sprendimas.**

VDAI sprendimų apžvalga.

Pažymėtina, kad **net jei sprendime nurodomų turimų žymenų tapatybei nustatyti nepakanka konkrečiam asmeniui išskirti**, to asmens tapatybę vis dėlto galima nustatyti, nes sudėjus tuos duomenis su kita informacija (neatsižvelgiant į tai, ar duomenų valdytojas ją turi) bus įmanoma išskirti tą asmenį iš kitų, be to, galimumas nustatyti tapatybę asmens, su kuriuo susijusi tvarkoma informacija, **vertinamas ne tik iš duomenų valdytojo, o iš kiekvieno asmens požiūrio taško.**

Inspekcija nagrinėjamu atveju sprendė, kad dėl aukščiau nurodomų aplinkybių, iš kurių ženkliai susiaurinama imtis asmenų, dėl kurių galėjo būti priimtas Institucijos sprendimas, atsižvelgiant ir į tai, kad šios aplinkybės (apie pareiškėją) gali būti žinomos nurodomo konkretaus skyriaus nariams (arba kitiems asmenims), pareiškėjo tapatybės netiesioginė identifikacija yra galima.

Atsižvelgiant į tai, Inspekcija konstatavo, kad buvo paviešintas netinkamai nuasmenintas Institucijos priimtas sprendimas, todėl pareiškėjo skundas buvo pripažintas pagrįstu.

SPRENDIMAS DĖL BDAR NUOSTATŲ TAIKymo SIUNČIANT EL. PRANEŠIMUS JURIDINIAM ASMENIUI PRIKLAUSANČIU EL. PAŠTO ADRESU

Inspekcijoje gautas pareiškėjo skundas dėl skundžiamo asmens jam siunčiamų nepageidaujamų el. laiškų.

Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad el. pašto adreso, iš kurio skundžiamas asmuo siuntė el. laiškus, domenas priklauso juridiniam asmeniui.

Vertindama skundo nagrinėjimo metu gautą informaciją, Inspekcija sprendė, kad **juridiniam asmeniui priklausantis el. pašto adresas info@<..> negali būti siejamas su pareiškėju, kaip fiziniu asmeniu, atitinkamai ir jo, kaip fizinio asmens, duomenų, kaip jie apibrėžiami BDAR 4 straipsnio 1 punkte, tvarkymu.** Šiuo atveju aplinkybė, kad juridinis asmuo informavo Inspekciją, kad visas el. pašto adreso info@t<...> teises perleido pareiškėjui, kaip fiziniam asmeniui, negali būti pagrindas nurodytą el. pašto adresą, kuris nėra susijęs su pareiškėju, pvz., jo vardas, pavardė, žinomas pseudonimas ar kt., priskirti asmens duomenų kategorijai.

VDAI sprendimų apžvalga.

BDAR neapima juridinių asmenų ir visų pirma su juridinio asmens statusą turinčių įmonių duomenų, įskaitant juridinio asmens pavadinimą, teisinę formą ir kontaktinius duomenis, tvarkymo.

Nagrinėjamu atveju Inspekcija sprendė, kad pareiškėjo skundžiamas asmuo tvarko ne pareiškėjo, kaip fizinio asmens – duomenų subjekto, asmens duomenis, o juridinio asmens kontaktinį el. pašto adresą, kurio tvarkymui BDAR nuostatos netaikomos.

Atitinkamai Inspekcija konstatavo, kad pareiškėjo skundas atmestinas, kaip nepriklausantis Inspekcijos kompetencijai.

6.2. INSPEKCIJOS PRAKTIKA DĖL STEBĖSENOS IR KONTROLĖS DARBO VIETOJE

29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės 2017-06-08 nuomonėje 2/2017 dėl duomenų tvarkymo darbe (toliau – Nuomonė) nurodyta, kad **„Tai, kad elektroninių priemonių nuosavybės teisė priklauso darbdaviui, nepanaikina darbuotojų teisės į savo ryšių, atitinkamų buvimo vietos duomenų ir korespondencijos slaptumą. <...> Žinoma, jeigu taikoma asmeninių įrenginių naudojimo politika, svarbu, kad darbuotojams būtų suteikta galimybė savo asmeninius ryšius apsaugoti nuo bet kokios su darbu susijusios stebėsenos“.**

Tuo tarpu EŽTT byloje *Barbulescu* prieš Rumuniją itin išsamiai pasisakė dėl teisės į privatumą užtikrinimo. Pagal šioje byloje suformuluotas bendrąsias taisykles, **darbdaviui rekomenduotina įmonės vidaus dokumentuose aiškiai apibrėžti, kas yra leidžiama ir kas yra draudžiama darbuotojams**, ar darbdavio suteiktu inventoriumi, techninėmis priemonėmis ir įrankiais darbuotojas gali naudotis su darbu nesusijusiais tikslais, ar gali tą daryti nedarbo metu, pvz., pietų pertraukos metu, aiškiai nustatyti atsakomybę už taisyklių nesilaikymą.

Minėtoje byloje nustatyta, kad esant darbo taisyklėse nustatytiems atitinkamiems draudimams, jei **darbo metu nedarbinei komunikacijai darbuotojas naudoja asmenines paskyras arba darbo metu darbdavio resursais naudojasi su darbu nesusijusiais tikslais** (pvz.: naršo pramoginio turinio interneto portaluose ir pan.), tai yra akivaizdūs darbo drausmės ir darbo pareigų pažeidimai.

Barbulescu atveju, Didžioji kolegija nustatė, jog nors darbdavys ir turėjo vidaus politiką, draudžiančią naudotis darbo įranga asmeniniais tikslais, **darbuotojas nebuvo konkrečiai informuotas** apie susirašinėjimo stebėjimo galimybę bei tai, kad jo metu bus tikrinamas susirašinėjimo turinys. Vertinant privatumo ribojimo proporcingumą, darbdavys stebėjo *Barbulescu* bendravimą realiu laiku, nors nebuvo aiškus tokio stebėjimo tikslas ir kodėl jo nebuvo galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis. Galiausiai, *Barbulescu* buvo skirta griežčiausia darbo santykių kontekste įmanoma nuobauda – atleidimas. **Didžioji kolegija pripažino darbuotojo teisės į privatumą ir susižinojimo slaptumo pažeidimus.**

BDAR preambulės 39 straipsnyje nurodyta, kad taikant skaidrumo principą, **fiziniam asmeniui turėtų būti aišku**, kaip su jais susiję asmens duomenys yra renkami, naudojami, su jais susipažįstama arba jie yra kitaip tvarkomi, taip pat koku mastu tie asmens duomenys yra ar bus tvarkomi.

29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės Skaidrumo užtikrinimo pagal Reglamentą (ES) 2016/679 gairėse nurodyta, kad vienas iš pagrindinių skaidrumo principo aspektų yra tas, kad **duomenų subjektas turėtų galėti iš anksto nustatyti, kokia yra duomenų tvarkymo aprėptis ir pasekmės, ir kad vėliau jam neturėtų būti netikėta, kaip naudojami jo asmens duomenys.**

Tai taip pat svarbus BDAR 5 straipsnio 1 dalyje nustatyto **sąžiningumo principo aspektas**, susijęs su BDAR 39 konstatuojamąja dalimi, kurioje teigiama, kad „**[f]iziniai asmenys turėtų būti informuoti apie su asmens duomenų tvarkymu susijusius pavojus, taisykles, apsaugos priemones bei teises**“.

Skaidumo gairėse nurodyta, kad svarbi ne tik informacijos kokybė, prieinamumas ir išsamumas, **bet faktinis informacijos**, kuri, siekiant užtikrinti skaidrumą, turi būti pateikta duomenų subjektams, turinys.

Nuomonėje teigiama, kad „***darbuotojai turėtų būti veiksmingai informuojami apie bet kokią vykdomą stebėseną, šios stebėsenos tikslus ir aplinkybes, taip pat apie darbuotojų galimybes užtikrinti, kad stebėsenos technologijomis nebūtų įrašyti jų duomenys. Teisėtos stebėsenos politikos priemonės ir taisyklės turi būti aiškios ir lengvai prieinamos susipažinti. Darbo grupė rekomenduoja į tokių taisyklių ir politikos priemonių kūrimą ir vertinimą įtraukti reprezentatyvią darbuotojų imtį, nes dauguma stebėsenos priemonių gali būti pažeidžiama darbuotojų teisė į privatų gyvenimą.***“

SPRENDIMAS DĖL BENDROVĖS ATLIKTO DARBUOTOJO ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO

Pareiškėjas Inspekcijai skundė Bendrovės veiksmus, kuriais, atliekant tyrimą dėl netinkamo darbuotojo elgesio, buvo renkami darbuotojo duomenys, įskaitant, pareiškėjo aplankytų internetinių svetainių istoriją.

VDAI sprendimų apžvalga.

Bendrovė Inspekcijai nurodė, jog darbuotojas buvo susipažindintas su Taisyklėmis bei tokiu būdu buvo informuotas apie jo asmens duomenų tvarkymą bei elektroninių komunikacijos priemonių naudojimosi tvarka (sąlygomis) bei pagrindus, kuriais šie duomenys gali būti atklesti. Bendrovės nuomone, darbuotojas turėjo žinoti ir suprasti, jog Bendrovės suteiktos elektroninės komunikacijos priemonės darbo metu turi būti naudojamos tiesioginėms darbo pareigoms vykdyti (su nedidele išimtimi dėl ribotų asmeninių poreikių patenkinimo), tačiau esant Taisyklėse numatytiems pagrindams, minėti naudojimo duomenys (įskaitant ir asmeninio pobūdžio informacija) gali būti atkleidžiami atitinkamiems asmenimis – šiuo atveju duomenys buvo atskleisti Bendrovės Korupcijos prevencijos (atitikties) pareigūnui. Taip pat pažymėjo, kad darbuotojo naršymo duomenys, susiję su ribotu asmeninių poreikių tenkinimu (*pvz., apsilankymu interneto banke, soc. medijose, žinių portaluose ar pan.*), nebuvo įtraukti į Korupcijos prevencijos (atitikties) pareigūno atliekamus tyrimus bei neturėjo įtakos darbo pažeidimo tyrimo iniciavimui.

Be kita ko, Įmonė atkreipė dėmesį, kad Korupcijos prevencijos (atitikties) pareigūnas nurodė, jog minėti pareiškėjo duomenys (t. y. naršymo internete istorija) buvo renkami su tikslu tinkamai išnagrinėti gautus pranešimus apie darbuotojo galimai atliktus neteisėtus veiksmus.

VDAI sprendimų apžvalga.

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija nustatė, kad nors Bendrovės Taisyklėse ir nurodyta, kad suteiktos elektroninės komunikacijos priemonės yra skirtos tiesioginiams darbuotojo darbo funkcijoms atlikti ir ribotiems asmeniniams poreikiams patenkinti, ir turi būti naudojamos taip, kaip tai numatyta galiojančiose tvarkose, **tačiau aiškiai neįvardija**, kas yra tie riboti asmeniniai poreikiai, kuriuos darbuotojas turi teisę tenkinti. O visų antra, minėta nuostata akivaizdžiai yra prieštaraujanti Bendrovės Etikos kodekso įtvirtintai nuostatai nenaudoti darbinei veiklai skirto laiko, Bendrovės darbo priemonių bei finansinių ir materialinių išteklių, intelektinės nuosavybės savo, savo artimųjų bei kitų asmenų poreikiams tenkinti.

Taigi, esant šioms akivaizdžiai vienas kitai prieštaraujančioms nuostatoms, sunku būtų daryti išvadą – ar vis dėlto Bendrovės darbuotojas gali laisvo laiko metu internete tenkinti savo asmeninius poreikius, ar ne.

Pažymėtina, kad Nuomonėje yra pateikta rekomendacija darbdaviui: **įgyvendinti ir paskelbti priimtino naudojimo politikos priemones kartu su privatumo politikos priemonėmis, bendrai išdėstydami, kaip leidžiama naudoti organizacijos tinklą ir įrangą, ir tiksliai išvardydami, kaip tvarkomi duomenys**. Be to, pažymima, kad **prevencijai turėtų būti skiriama daugiau dėmesio negu aptikimui** – darbdavio interesai geriau įgyvendinami techninėmis priemonėmis užkertant kelią netinkamam interneto naudojimui, o ne plečiant išteklius netinkamo naudojimo atvejams aptikti.

VDAI sprendimų apžvalga.

Inspekcija, atsižvelgdama į skundo nagrinėjimo metu nustatytas faktines aplinkybes bei vadovaudamasi pateiktu teisiniu reglamentavimu bei teismų praktika, vertino, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjui **suteikta informacija apie darbo priemonių naudojimą asmeniniams poreikiams tenkinti nebuvo pakankamai aiškiai ir išsamiai pateikta Bendrovės galiojančiose tvarkose, todėl sprendė, kad Bendrovė pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą skaidrumo ir sąžiningumo principus.**

SPRENDIMAS DĖL DARBUOTOJŲ ASMENS DUOMENŲ (ASMENINIO SUSIRAŠINĖJIMO) TVARKYMO

Inspekcija nagrinėjo skundą, kuriame pareiškėja nurodė, kad Įstaigos, kurioje pareiškėja dirbo, direktorė ją neteisėtai atleido iš darbo, kaip atleidimo iš darbo pagrindą panaudojusi pareiškėjos asmeninį susirašinėjimą su kita Įstaigos darbuotoja socialiniame tinkle.

Inspekcija sprendime pasisakė, kad **darbuotojas, darbo kompiuteryje palikdamas atviras ir slaptažodžiais neapsaugotas savo socialines paskyras, nepraranda privatumo darbo vietoje.** Pažymėjo, kad, net jeigu pareiškėjos susirašinėjimas socialiniame tinkle su kita Įstaigos darbuotoja buvo perskaitytas visiškai atsitiktinai, tokio susirašinėjimo tvarkymas turėjo būti pagrįstas bent viena iš BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygų ir atitikti BDAR 5 straipsnyje numatytus, su asmens duomenų tvarkymu susijusius principus.

Inspekcija pareiškėjos skundą pripažino pagrįstu, kadangi Įstaiga, kaip duomenų valdytoja, atsižvelgiant į jai taikomą atskaitomybės principą (BDAR 5 straipsnio 2 dalis), nepagrindė, kokia teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga vadovaujantis buvo tvarkomi pareiškėjos asmens duomenys (jos asmeninis susirašinėjimas socialiniame tinkle su kita Įstaigos darbuotoja).

VDAI sprendimų apžvalga.

Darbuotojo privatumas darbo vietoje gali būti ribojamas dėl atitinkamų darbdavio naudojamų stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje priemonių, tačiau tokių priemonių naudojimas turi atitikti BDAR reikalavimus.

Tai, kad elektroninių priemonių nuosavybės teisė priklauso darbdaviui, nepanaikina darbuotojų teisės į savo ryšių, atitinkamų buvimo vietos duomenų ir korespondencijos slaptumą.

SPRENDIMAS INSTRUKTAŽŲ METU DARBUOTOJŲ ATŽVILGIU NAUDOJAMŲ TARNYBINIŲ VAIZDO REGISTRATORIŲ

Inspekcijoje gautas pareiškėjo skundas, dėl galimai neteisėto jo asmens duomenų fiksavimo tarnybiniu vaizdo registratoriumi darbo vietoje.

Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad nors Įstaigoje instruktažų su darbuotojais metu yra naudojami tarnybiniai vaizdo registratoriai tačiau šių registratorių naudojimo Įstaiga, **kaip stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje priemonės**, nėra reglamentavusi.

Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad pareiškėjo asmens duomenų tvarkymas **Įstaigoje instruktažo metu vaizdo registratoriumi užfiksuojant pareiškėjo asmens duomenis buvo atliktas:**

- 1) nesant tam bent vienos teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygos, įtvirtintos BDAR 6 straipsnio 1 dalyje, tuo pažeidžiant ir BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintą teisėtumo principą;
- 2) neatlikus poveikio duomenų apsaugai vertinimo (toliau – PDAV), tuo pažeidžiant BDAR 35 straipsnio 1 dalį ir Duomenų tvarkymo operacijų sąrašo 6.3 papunktį bei 10 punktą;
- 3) neatlikus teisėtų interesų vertinimo (balanso) testo.

VDAI sprendimų apžvalga.

Įstaiga, įsivertinusi tarnybinių vaizdo registratorių naudojimo instruktažų metu teisėtumą ir tikslingumą, nustatiusi, kad minėtos priemonės naudojimas atitinka BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkto teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygą, **turėtų atitinkamai papildyti ir vidines tvarkas bei su jomis supažindinti darbuotojus.**

Įstaiga turi aiškiai išskirti, **kokiais atvejais naudoja stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje priemones**, atsižvelgiant į duomenų valdytojui taikomus atskaitomybės (BDAR 5 straipsnio 2 dalis) bei teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo (BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punktas) principus.

Inspekcija paaiškina, kad BDAR ar ADTAĮ nėra reglamentuota, koku būdu duomenų valdytojas turi supažindinti jam pavaldžius darbuotojus su duomenų valdytojo parengtais vidiniais teisės aktais, reglamentuojančiais darbuotojų asmens duomenų tvarkymą, tačiau pagal BDAR 5 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą atskaitomybės principą, duomenų valdytojas turi gebėti įrodyti savo veiksmų atitiktį asmens duomenų saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.

SPRENDIMAS DĖL BENDROVĖS VYKDYTO DARBUOTOJO DUOMENŲ TVARKYMO (FILMAVIMO TELEFONU)

Inspekcija nagrinėjo skundą, kuriame pareiškėjas nurodė, jog jam dirbant Bendrovėje, **ji mobiliuoju telefonu pradėjo filmuoti** Bendrovės administratorė. Kai pareiškėjas nurodė, jog nesutinka būti filmuojamas, Bendrovės administratorė atsakė, jog niekas jo sutikimo neklausia ir toliau vykdė vaizdo filmavimą mobiliuoju telefonu.

Bendrovė būtinumą filmuoti telefonu grindė tuo, kad Bendrovės direktorei informuojant pareiškėją, kad jis yra nušalintas nuo pareigų, pareiškėjas iš darbo vietos išeiti nesutiko, kalbėjo pakeltu tonu, elgėsi agresyviai, reiškė nepasitenkinimą, todėl iš Bendrovės jis buvo išprašytas policijos pareigūnų. Atsižvelgiant į tai buvo nutarta filmuoti pareiškėją, **tikslu apsaugoti ir apginti save bei viešąjį interesą.**

VDAl sprendimų apžvalga.

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija nustatė, jog Bendrovė, darydama vaizdo įrašus, veikė kaip duomenų valdytojas ir tvarkė pareiškėjo asmens duomenis.

Svarbu pažymėti, kad kiekvienoje situacijoje pasirinktas būdas turi būtų proporcingas siekiamam tikslui, sąlygotas itin reikšmingų aplinkybių, ir apie stebėjimo tikslą būtų informuota.

Pažymėtina, kad ADTAĮ 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad **tvarkant vaizdo ir (ar) garso duomenis darbo vietoje ir duomenų valdytojo patalpose ar teritorijose, kuriose dirba jo darbuotojai, tvarkant asmens duomenis, susijusius su darbuotojų elgesio, buvimo vietos ar judėjimo stebėseną, šie darbuotojai apie tokį jų asmens duomenų tvarkymą turi būti informuojami pasirašytinai ar kitu informavimo faktą įrodančiu būdu pateikiant BDAR 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją.**

VDAI sprendimų apžvalga.

Nagrinėjamu atveju, remiantis pareiškėjo ir skundžiamo asmens pateiktais paaiškinimais, Inspekcija nustatė, kad filmavimas telefonu buvo vykdomas dvi dienas, o duomenų valdytojo vykdomo filmavimo **tikslas** – siekis apsaugoti ir apginti save bei viešąjį interesą, kuris buvo sąlygotas pareiškėjo elgesio, t. y. kalbėjimo pakeltu tonu, agresyvaus elgesio ir nesutikimo išeiti iš Bendrovės.

Inspekcija, įvertinusi Bendrovės pateiktus paaiškinimus, sutiko, kad Bendrovės vykdytu duomenų tvarkymu (filmavimas telefonu) **buvo siekiama teisėto tikslo** (surinkti įrodymus ir esant ginčui apginti teisinius reikalavimus) ir **sąlygotas reikšmingų aplinkybių** (pareiškėjas buvo darbo vietoje karantino metu, nors tai buvo draudžiama), dėl kurių galėjo būti vykdomas jo filmavimas telefonu, tačiau Bendrovė **neįrodė, kad filmavimas buvo vienintelė ir paskutinė priemonė jo tikslui pasiekti**, taip pat Inspekcijai nebuvo pateikta jokių įrodymų, kurie leistų daryti pagrįstas išvadas, jog pareiškėjo elgesys buvo agresyvus.

Inspekcija sprendime pasisakė, jog Bendrovės vykdytas vaizdo stebėjimas (filmavimas telefonu) tokia apimtimi, kuri buvo nustatyta tyrimo metu, galėtų būti laikomas teisėtu interesu, tačiau **atsižvelgiant į skaidrumo trūkumą** ir į tai, kad **nebuvo įrodyta, jog tai buvo vienintelė ir paskutinė priemonė tikslui pasiekti**, Inspekcija negalėjo daryti išvados, kad Bendrovės vykdytas vaizdo stebėjimas (filmavimas telefonu) buvo vykdomas teisėtai, t. y. vadovaujantis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte įtvirtinta sąlyga. Atsižvelgiant į tai pareiškėjo skundas buvo pripažintas pagrįstu.

SPRENDIMAS DĖL VAIZDO STEBĖJIMO KAMEROMIS VYKDYTO VAIZDO STEBĖJIMO DARBO VIETOJE

Pareiškėjas iš Bendrovės, kurioje dirba, gavo raštus, kuriais buvo konstatuojamas jo darbo pareigų pažeidimas su įspėjimu atleisti iš darbo. **Vienas iš šių pažeidimų įrodymų – vaizdo stebėjimo (registratūros) kameros įrašai.** Pareiškėjas kėlė klausimą, ar vaizdo stebėjimo kamera surinkti duomenys naudojami pagal taisyklėse nustatytus tikslus, ar darbdavio iniciatyva naudoti duomenis kaip įkalčius nėra perteklinis dalykas.

Inspekcija, skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad Bendrovės Vaizdo stebėjimo aprašo 4 punkte reglamentuota, **kad vaizdo stebėjimas yra vykdomas, siekiant užtikrinti viešąją tvarką, darbuotojų ir kitų asmenų saugumą, turto apsaugą.** Atsižvelgiant į tai, Inspekcija sprendė, kad Bendrovė, vykdydama vaizdo stebėjimą, rėmėsi BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte įtvirtinta teisėto tvarkymo sąlyga – asmens duomenų tvarkymas būtinas, siekiant užtikrinti duomenų valdytojo interesus.

VDAI sprendimų apžvalga.

Pažymėtina, jog duomenų tvarkymo operacijų, kurioms taikomas reikalavimas atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, sąrašo 10 punkte nurodyta, kad privaloma atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, jeigu **planuojamas darbuotojų asmens duomenų tvarkymas stebėsenos ar kontrolės tikslais**: asmens vaizdo ir (ar) garso duomenų tvarkymas darbo vietoje ir (ar) duomenų valdytojo patalpose ar teritorijose, kuriose dirba jo darbuotojai, taip pat asmens duomenų, susijusių su darbuotojų, komunikacijos, elgesio, vietos ar judėjimo stebėseną, tvarkymas.

Atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė Inspekcijai nepateikė įrodymų, kad buvo vertintas Bendrovės teisėtas interesas tvarkyti vaizdo stebėjimo duomenis (nepateikė nei teisėtų interesų balanso testo, nei poveikio duomenų apsaugai vertinimo), Inspekcija sprendė, kad Bendrovės vykdomas vaizdo stebėjimas (įskaitant darbuotojų darbo vietų vaizdo stebėjimą) nepagrįstas nei viena iš BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta teisėto tvarkymo sąlyga, todėl Bendrovė, vykdydama vaizdo stebėjimą, **pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintą teisėtumo principą bei BDAR 35 straipsnio 1 dalį** (numatytų duomenų tvarkymo operacijų poveikio asmens duomenų apsaugai vertinimas).

VDAI sprendimų apžvalga.

Pažymėtina, jog BDAR 5 straipsnio 1 dalies b punkte yra įtvirtintas **tikslo ribojimo principas įpareigoja asmens duomenis rinkti nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkyti su tais tikslais nesuderinamu būdu**. Kitaip tariant, BDAR nedraudžia tvarkyti asmens duomenų kitais tikslais, nei jie buvo surinkti iš pradžių, tačiau svarbu tai, kad tie tikslai būtų teisėti ir suderinti su pirminiais tikslais. Remiantis tikslo ribojimo principu, **turėtų būti aiškiai ir atvirai pasakyta, kokiais tikslais tvarkomi asmens duomenys**. Taip pat svarbu tai, kad tikslas turi būti aprašytas nedviprasmiškai, konkrečiai, kad duomenų subjektui būtų aišku, kokios asmens duomenų tvarkymo operacijos yra atliekamos, o tikslą vienodai suprastų duomenų valdytojas ir duomenų subjektai.

ADTAĮ 5 straipsnio 3 dalyje nurodyta, **kad tvarkant vaizdo ir (ar) garso duomenis darbo vietoje ir duomenų valdytojo patalpose ar teritorijose, kuriose dirba jo darbuotojai, tvarkant asmens duomenis, susijusius su darbuotojų elgesio, buvimo vietos ar judėjimo stebėseną, šie darbuotojai apie tokį jų asmens duomenų tvarkymą turi būti informuojami pasirašytinai ar kitu informavimo faktą įrodančiu būdu, pateikiant BDAR 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją.**

VDAI sprendimų apžvalga.

Pažymėtina, jog BDAR preambulės 39 straipsnyje numatyta, kad taikant **skaidrumo principą**, fiziniams asmenims **turėtų būti aišku, kaip su jais susiję asmens duomenys yra renkami, naudojami, su jais susipažįstama arba jie yra kitaip tvarkomi**, taip pat kokiu mastu tie asmens duomenys yra ar bus tvarkomi. Pagal skaidrumo principą informacija ir pranešimai, susiję su tų asmens duomenų tvarkymu, turi būti lengvai prieinami ir suprantami, pateikiami aiškia ir paprasta kalba.

Atsižvelgiant į tai, Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad Vidaus darbo tvarkos taisyklių nuostatos, susijusios su vaizdo duomenų tvarkymu stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje tikslu, **yra deklaratyvios** ir nors pareiškėja buvo pasirašytinai supažindinta su Vidaus darbo tvarkos taisyklių ir Asmens duomenų tvarkymo taisyklių nuostatomis, tačiau Inspekcijos nuomone, pareiškėja **nebuvo veiksmingai informuota apie vaizdo įrašų naudojimą stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje tikslu, kadangi taisyklėse nebuvo pateikta detali informacija apie darbuotojų asmens duomenų tvarkymą stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje tikslu.**

SPRENDIMAS, KAI JURIDINIO ASMENS DARBUOTOJAS PRIPAŽĪSTAMAS DUOMENŲ VALDYTOJU

Pareiškėja Inspekcijai skundėsi, kad Sveikatos priežiūros įstaigoje jos asmens duomenys yra laisvai prieinami asmenims, nesusijusiems su jos, kaip pacientės diagnoze, tyrimais. Nurodė, kad Sveikatos priežiūros įstaigos darbuotoja įstaigos sistemoje peržiūrėjo duomenis apie pareiškėją.

Inspekcija skundo nagrinėjimo metu nustatė, kad darbuotoja, turėdama prieigos teisę prie Sveikatos priežiūros įstaigos sistemos pareiginėms funkcijoms atlikti, pasirašiusi konfidencialumo pasižadėjimą ir žinodama reikalavimus, keliamus teisėtam asmens duomenų tvarkymui, bei siekdama **savo išsikeltų asmeninių tikslų ir viršydama jai suteiktus įgaliojimus**, prisijungė ir peržiūrėjo pareiškėjos asmens duomenis.

Inspekcija vertino, kad **darbuotoja**, priimdama sprendimą tvarkyti pareiškėjos asmens duomenis, pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir asmeniniais tikslais, **veikė kaip duomenų valdytojas**.

Ko galime pasimokyti?

Duomenų valdytojas yra praktinė sąvoka ir ji grindžiama ne formaliu aspektu, o konkrečių faktų analize. Jeigu duomenų valdymas nevykdomas pagal teisės aktų nuostatas, šalies priskyrimas duomenų valdytojui turi būti nustatomas remiantis faktinių duomenų tvarkymo aplinkybių vertinimu.

Tam tikrais atvejais ir **juridinio asmens darbuotojas gali būti laikomas duomenų valdytoju** ir išskirtiniais atvejais jam gali būti taikoma BDAR nustatyta atsakomybė. T. y. kai juridinio asmens darbuotojas nusprendžia naudoti asmens duomenis savo tikslams ir taip neteisėtai viršija jam suteiktus įgaliojimus.

Pažymėtina, kad tokiais atvejais labai svarbus įrodomumas, t. y. kad juridinis asmuo taikė tinkamas organizacines ir technines saugumo priemones, įskaitant darbuotojų mokymą ir informavimą, siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi BDAR.

SPRENDIMAS DĖL DARBUOTOJO VEIKSMŲ RENKANT INFORMACIJĄ APIE ASMENS PRIVATŲ GYVENIMĄ BE ASMENS SUTIKIMO

Inspekcija nagrinėjo skundą, kuriame pareiškėjas nurodė, kad į jo gyvenamąją vietą atvykęs darbuotojas, vaizdo fiksavimo įrenginiu filmavo pareiškėjo gyvenamosios vietos prieigas, taip pat, iškėlęs vaizdo fiksavimo įrenginį virš pareiškėjo tvoros, filmavo pareiškėjo gyvenamosios vietos privačią erdvę, namų valdos kiemą.

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija nustatė, jog pareiškėjo gyvenamoji vieta sutapo su tikrinamo asmens gyvenamosios vietos adresu, kurio atvyko tikrinti inspektoriai, gavę pranešimą apie galimai neteisėtai vykdomą asmens veiklą.

VDAI sprendimų apžvalga.

Nagrinėjamu atveju, nustatyta, kad teisės aktai nedraudžia fiziniam asmeniui vykdyti individualią komercinę veiklą tiek savo, tiek kito asmens gyvenamosios ar deklaruojamos gyvenamosios vietos adresu, o taip pat juridinio asmens buveinės registracijos ar veiklos adresu. Todėl Inspekcija sprendė, kad savo veiksmais **nepažeidė** BDAR 5 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyto **tikslo ribojimo principo** (asmens duomenys turi būti renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu) bei BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte nustatyto **duomenų kiekio mažinimo principo** (asmens duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi).

Atsižvelgiant į skundo nagrinėjamo metu surinktą informaciją, Inspekcija nustatė, kad **pareiškėjo privačioje valdoje vykdomas vaizdo stebėjimas buvo pagrįstas** BDAR 6 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta asmens duomenų teisėto tvarkymo sąlyga ir tai **atitiko** BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą **teisėtumo principą bei nepažeidė** BDAR 5 straipsnio 1 dalies b punkte **įtvirtinto tikslo ribojimo principo** ir BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte **įtvirtinto duomenų kiekio mažinimo principo**, todėl pareiškėjo skundas dalyje dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo, buvo atmestas, kaip nepagrįstas.

Svarbu

- ✓ Darbuotojai turi būti duomenų valdytojo veiksmingai informuoti apie visas jų atžvilgiu taikomas stebėsenos ir kontrolės darbo vietoje priemones, darbuotojams turėtų būti aišku, kokiais atvejais ir kokiais tikslais tokios priemonės jų atžvilgiu yra naudojamas, taip pat apie darbuotojų galimybes užtikrinti, kad stebėsenos technologijomis nebūtų įrašyti jų duomenys.
- ✓ Teisėtos stebėsenos politikos priemonės ir taisyklės turi būti aiškios ir lengvai prieinamos susipažinti.
- ✓ Tikslų ribojimo principas įpareigoja asmens duomenis rinkti nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkyti su tais tikslais nesuderinamu būdu.
- ✓ BDAR nedraudžia tvarkyti asmens duomenų kitais tikslais, nei jie buvo surinkti iš pradžių, tačiau svarbu tai, kad tie tikslai būtų teisėti ir suderinti su pirminiais tikslais. Remiantis tikslo ribojimo principu, turėtų būti aiškiai ir atvirai pasakyta, kokiais tikslais tvarkomi asmens duomenys.

VDAI sprendimų apžvalga.

Svarbu

- ✓ Tam tikrais atvejais ir juridinio asmens darbuotojas gali būti laikomas duomenų valdytoju ir išskirtiniais atvejais jam gali būti taikoma BDAR nustatyta atsakomybė (kai juridinio asmens darbuotojas nusprendžia naudoti asmens duomenis savo tikslams ir taip neteisėtai viršija jam suteiktus įgaliojimus).

Kviečiame išsakyti nuomonę apie Inspekcijos 2023 m. gruodžio 7 d. surengtus mokymus. Apklausa yra anoniminė. Jūsų pateiktą informaciją naudosime teikiamų paslaugų ir aptarnavimo kokybės gerinimui.

<https://vdai.lrv.lt/lt/asmens-duomenu-apsaugos-mokymu-viesajam-sektoriui-vertinimo-apklausa/>